



Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Vår dato 19.12.2013
Deres dato 02.09.2013
Vår referanse 273-22600
Deres referanse 1213333

Høring – NOU 2013:10 Naturens goder om verdien av økosystemtjenester

Det vises til høringsbrev av 2. september 2013 fra Miljøverndepartementet om ovennevnte sak. Nedenfor følger våre kommentarer til utredningen. Vi viser for øvrig til flere av våre landsforeninger som avgir egne høringssvar til saken.

NHO mener utvalget har avgitt en meget omfattende rapport, som beskriver bakgrunn, tilstand, utviklingstrekk og prinsipper og metoder for verdsetting av økosystemtjenester i en forvaltningsmessig sammenheng.

Utvalget finner at det er god eller ganske god tilstand i 7 av 10 norske økosystemer. For de tre øvrige er tilstanden enten moderat eller relativt dårlig. Dette er gledelig og står i kontrast til oppfatninger som brer seg om at tilstanden generelt sett er dårlig.

Begrepet økosystemtjenester er av relativt ny dato og oppleves på mange måter å være noe umodent og vanskelig å operasjonalisere. Dette tilsier betydelige utfordringer med å utvikle modeller og metoder for å uttrykke verdiene av de ulike økosystemtjenestene, spesielt i økonomiske termer. NHO deler utvalgets anbefalinger om en sterkere satsing på utvikling av metodegrunnlaget.

Økosystemtilnærmingen kan være spesielt nyttig for å foreta bedre avveininger i beslutninger som påvirker økosystemer og menneskelig velferd. Dette gjelder særlig når vi står overfor saker hvor vi risikerer å velge bort økosystemenes evne til å levere nødvendige og livskritiske tjenester.

Vi er imidlertid opptatt av at virkemidlene og metodene som etableres for verdisetting av økosystemtjenester er basert på kunnskap og baseres på prinsipper og kriterier som omhandlet i avsnitt 13.2. Det er en generell bekymring at en forvaltningsutvikling som åpner for større vektlegging av verdier som opplevelser og etiske normer, vil føre til reduserte krav til dokumentasjon og fakta.

Utvalget peker på at det på mange områder er svak kunnskapsstatus på feltet, og at det er behov for mer data. NHO deler utvalgets anbefaling om å bedre kunnskapsgrunnlaget bl.a. gjennom styrket overvåkning og mer tverrsektoriell forskning.

Etter NHOs syn er den valgte inndelingen av økosystemtjenester (Grunnleggende, Regulerende, Forsynende, Opplevelses- og kunnskap) en god løsning. Vi forstår dette som en hierarkisk inndeling. De grunnleggende livsprosesser er grunnlaget for de øvrige tjenestene og krever derfor

spesiell oppmerksomhet i forvaltningen. Kompleksiteten i økosystemene, kunnskapsmangel og derved usikkerhet tilsier at det er mange tjenester som bare kan beskrives kvalitativt.

NHO slutter seg til utvalgets vurderinger om at det er klare begrensninger ved metodene for økonomisk verdisetting. Markedspris for forsyvende tjenester kan benyttes der det er et fungerende marked. Erfaringer med betalingsvillighetsundersøkelser gjør at vi har større betenkeligheter enn utvalget til å bruke slike metoder for goder som ikke omsettes i markedet. Monetære metoder kan ikke anbefales som hovedvirkemiddel, bare som supplement til annen beslutningsstøtte og alternative virkemidler. Utvalget påpeker selv at det bør utvikles bedre metoder for både å vurdere og sammenstille ulike ikke-prissatte virkninger. Betalingsvillighetsundersøkelser bør ikke anvendes som beslutningsstøtte.

Beslutninger om langsiktige og potensielt alvorlige miljøkonsekvenser – de som berører de grunnleggende livsprosessene bør tas med utgangspunkt i sikre minimumsstandarder og føre-var prinsippet. I samsvar med føre-var-prinsippet må slike tilfeller begrenses til situasjoner der det er vitenskapelig indikasjoner på alvorlige, irreversible konsekvenser.

Operasjonalisering av føre-var prinsippet er vanskelig. I mange sammenhenger blir dette begrepet løftet frem når andre argumenter ikke har tilstrekkelig tyngde. NHO er i hovedsak tilfreds med hvordan utvalget formidler en forståelse av føre-var prinsippet og hvordan begrepet kan komme til anvendelse i forvaltningsprosesser. Vi vil understreke nødvendigheten av at forvaltningen er basert på kunnskap, og at anvendelsen av en føre-var tilnærming handler om å håndtere faglig usikkerhet i et beslutningsunderlag, og at håndteringen tilhører beslutningstrinnet i prosessene. NHO vil fremheve at søknader om tiltak skal avgjøres uten unødig opphold. I vanskelige saker må ikke anvendelse av føre-var prinsippet lede til en urimelig lang saksbehandlingstid.

NHO er enige i at det bør være et mål å få etablert en, eller et fåtall, overordnede indikatorer for forhold i naturen som er viktige for Norge. Disse bør utarbeides og presenteres i sammenheng med utforming av overordnet politikk, slik at man får synliggjort koplinger mellom natur, økonomi og politikk. Vi er også enig i at bærekraftindikatorerne på miljøområdet bør vurderes på nytt og eventuelt suppleres med indikatorer for arealbruksendringer.

Utvalget foreslår at planlegging må bli mer helhetlig og tverrsektoriell. Vi vil påpeke at det synes å være et sterkere fokus på mulige virkninger for industriaktiviteter enn på andre menneskelige aktiviteter, jfr. forvaltningsplanene for petroleumsvirksomheten og vannforvaltningsplanene under vannforskriften. Disse forhold er nærmere utdypet i uttalelsene fra Norsk olje og gass og Norsk Industri.

NHO mener det er behov for forenkling av saksbehandling og beslutningsprosesser for å fremme næringsutvikling. Det er viktig at det ikke legges opp til prosesser som går i motsatt retning.

Fra NHOs side ser vi ikke sterke argumenter for en naturavgift. Vi mener de synspunkter som ble lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 fortsatt er holdbare.

Utvalget trekker frem mineralnæringen som aktuell for innføring av grunnrenteskatt. NHO støtter særmerkningen fra utvalgets leder. De offentlige konsesjoner/godkjennelser mineralnæringen trenger for å drive virksomhet sikrer en miljøvennlig gruvevirksomhet i Norge.

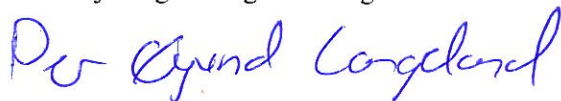
NHO er positive til forslaget om utprøving av en ordning med betaling for økosystemtjenester. Vern og skjøtsel av skog, herunder karbonlagring og ivaretagelse av kulturlandskapet, peker seg ut, men også for våtmarker kan det være aktuelt.

Utredningens kapittel 17 om næringsstøtte har, etter NHOs syn, fått en ensidig vinkling. Det kan være globale, nasjonale eller distriktpolitiske hensyn som er ivaretatt gjennom de aktuelle skatte- og avgiftstilpasninger. En rekke av ordningene på transportområdet har også en miljøbegrunnelse. Utvalgets leder har en utfyllende særmerknad som NHO støtter.

Utredningen uttrykker en generell skepsis til vann- og vindkraftproduksjon. Etter NHOs mening undervurderer utvalget viktigheten av norsk fornybar energiproduksjon som en sentral bidragsyter for reduserte klimagassutslipp både i Norge og Europa.

NHO mener utvalget undervurderer de mulighetene som ligger i å utvikle norske skogressurser på en økologisk bærekraftig måte. Dette er en viktig forutsetning for at Norge skal kunne videreutvikle seg i retning av et lavkarbonsamfunn og delta på det voksende globale bioøkonomiske markedet. Norsk vannkraft og skog tilsier høy ressurseffektivitet og derved konkurransekraft.

Med vennlig hilsen
NÆRINGSLEVERETS HOVEDORGANISASJON
Innovasjon og næringsutvikling



Per Øyvind Langeland
Avdelingsdirektør